

POSTANOWIENIE

24 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

na posiedzeniu niejawnym 24 października 2024 r. w Warszawie
w sprawie ze skargi B.P. o stwierdzenie niezgodności z prawem
prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie
z 18 lutego 2021 r., II Ca 937/20 (II WSC 26/23 no),
wydanego w sprawie z powództwa B.P.
przeciwko A.C.
o zapłatę,

1. odrzuca skargę;
2. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego
w Szczecinie na rzecz adw. P.K. kwotę 1350 (tysiąc trzysta
pięćdziesiąt) zł - podwyższoną o stawkę podatku od towarów i
usług - tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej
powódce z urzędu w postępowaniu przed Sądem Najwyższym,
3. nie obciąża powódki kosztami postępowania przed Sądem
Najwyższym.

UZASADNIENIE

Powódka B.P., reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika
wyznaczonego z urzędu, wniosła skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem
prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z 18 lutego 2021 r. (sygn.
akt II Ca 937/20, II Cz 617/20).

Skargę oparła na zarzucie naruszenia przepisów prawa materialnego, to jest: art. 405 k.c. poprzez błędną subsumpcję normy prawnej wyrażonej w tym przepisie do ustalonego stanu faktycznego sprawy (błędna kwalifikacja prawna) oraz art. 6 k.c. poprzez uznanie, że powódka nie sprostowała spoczywającemu na niej ciężarowi dowodu i nie wykazała, że rzeczy, z którymi związane było żądanie stanowiły składniki majątku spadkowego. Nadto skarga powódki został również oparta na zarzucie naruszenia przepisów postępowania, to znaczy art. 233 § 1 k.p.c., art. 227 k.p.c. oraz art. 187 § 1 pkt 1 k.p.c., które w ocenie skarżącej miały polegać na niewłaściwie ustalonym przez Sąd drugiej instancji stanie faktycznym sprawy, wskutek błędów w postępowaniu dowodowym. W dalszej kolejności skarżąca wskazała, że wskutek wydania zaskarżonego wyroku poniosła szkodę w wysokości 19503 zł. Powódka wniosła o stwierdzenie niezgodności z prawem zaskarżonego wyroku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest środkiem prawnym sformalizowanym, co wiąże się z jej specjalną, nadzwyczajną funkcją w systemie prawa. Przysługuje ona od orzeczeń i na podstawach wskazanych w art. 424¹ § 1 k.p.c., a skarżący jest zobowiązany, w szczególności, do spełnienia wymagań określonych w art. 424⁵ § 1 k.p.c. Skarga o stwierdzenie niezgodności prawomocnego orzeczenia z prawem powinna więc zawierać oznaczenie orzeczenia, od którego została wniesiona ze wskazaniem w jakiej części zostało zaskarżone, przytoczenie jej podstaw i ich uzasadnienie, wskazanie przepisu prawa, z którym orzeczenie to jest niezgodne, uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy, wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe oraz wnioski o stwierdzenie niezgodności orzeczenia z prawem. Zachowanie powyższych wymagań konstrukcyjnych skargi podlega badaniu przez Sąd Najwyższy przy wniesieniu skargi, a uchybienie tym wymaganiom nie podlega sanowaniu, zaś brak któregokolwiek z elementów skutkuje odrzuceniem skargi (art. 424⁸ § 1 k.p.c.). Wymagania skargi wymienione wyczerpująco w art. 424⁵ § 1 k.p.c. mają charakter konstrukcyjny i powinny być spełnione kumulatywnie. To oznacza,

że skarga niespełniająca któregokolwiek z nich jest dotknięta tzw. brakiem istotnym, nienaprawialnym w trybie właściwym dla usuwania braków i podlega odrzuceniu bez wzywania do ich usunięcia. Każde z wymagań przewidzianych w art. 424⁵ § 1 k.p.c. - na co Sąd Najwyższy wielokrotnie zwracał uwagę - ma charakter samoistny, powinno być zatem spełnione niezależnie od innych wymagań (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 20 lipca 2005 r., IV CNP 1/05, z 18 stycznia 2006 r., III CNP 21/05 i z 28 lutego 2012 r., I CNP 62/11).

Wniesiona przez powódkę skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem nie spełniła wszystkich wymagań konstrukcyjnych wymaganych od tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia. Skarga zawiera przytoczenie podstaw i ich uzasadnienie. Nie zawiera jednak wskazania przepisu prawa, z którym zaskarżone orzeczenie jest niezgodne (wymaganie z art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c.). W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że nie można utożsamiać przepisów prawa materialnego i procesowych wypełniających podstawy skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem (wymaganie z art. 424⁵ § 1 pkt 2 k.p.c.) z przepisem (przepisami) prawa, z którym (którymi) zaskarżone orzeczenie jest niezgodne. Przytoczenie podstaw skargi i ich uzasadnienie polega na ogólnym wskazaniu czy naruszono przepisy o charakterze materialnoprawnym lub przepisy postępowania oraz wskazaniu konkretnych przepisów (artykułu, paragrafów lub ustępu odpowiedniej ustawy) i wyjaśnieniu na czym te naruszenia polegały (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z 9 października 2006 r., II BP 8/06, OSNP 2007, nr 19-20, poz. 275 oraz z 25 stycznia 2012 r., V CNP 14/11, OSNC-ZD 2013, nr B, poz. 35). Niezgodność wyroku z prawem polega natomiast na kolizji z przepisem prawa materialnego, który legł u podstaw rozstrzygnięcia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 30 września 2008 r., III CNP 50/08, OSNC-ZD 2009, nr B, poz. 59). Spełnienie natomiast wymagania określonego w art. 424⁵ § 1 pkt 3 polega na wskazaniu konkretnego przepisu prawa, tj. numeru artykułu (paragrafu, ustępu), oraz aktu prawnego. Dla spełnienia tego wymagania nie wystarczy nawet odwołanie się przez skarżącego do podstaw skargi lub ich uzasadnienia (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 27 stycznia 2006 r., III CNP 23/05 oraz z 7 sierpnia 2012 r., III CNP 14/12, IC 2013, nr 10, s. 50).

W skardze nie uprawdopodobniono także wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie wyroku, którego skarga dotyczy (wymaganie z art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c.). Do spełnienia omawianej przesłanki konieczne jest istnienie szkody w chwili wniesienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, nie jest zatem wystarczające powołanie się w skardze na samo zagrożenie wystąpienia szkody, choćby było ono realne. Taki wniosek wynika z wykładni literalnej powołanego przepisu dokonywanej w związku z art. 424¹ § 1 k.p.c. i art. art. 417¹ § 2 k.c., w których ustawodawca powtórzył zawarty w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. zwrot „została wyrządzona szkoda”. Sformułowanie to świadczy o tym, że skarga przysługuje stronie tylko wtedy, gdy przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem została już stronie wyrządzona szkoda (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 23 września 2005 r., III CNP 5/05, z 4 sierpnia 2009 r., II CNP 43/09, z 10 grudnia 2010 r., III CNP 48/10, z 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05, OSNC 2006, nr 7-8, poz. 141 i z 11 stycznia 2006 r., II CNP 13/05, OSNC 2006, nr 6, poz. 110). Skarżący powinien przy tym przedstawić dowody lub inne środki uwiarygodniające jego twierdzenie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 25 lipca 2006 r., III CNP 40/06 i z 23 marca 2006 r., IV CNP 23/06, Biul. SN 2006, nr 6, s. 8). Tak rozumianego obowiązku strona skarżąca nie spełniła stwierdzając, że w wskutek wydania zaskarżonego wyroku poniosła szkodę w wysokości 19.503,00 zł., podczas gdy postępowanie zakończone zaskarżonym orzeczeniem dotyczyło kwoty 9.903,00 zł (dochodzonej pozewem z dnia 13 lutego 2019 r.). Jak wskazała skarżąca dodatkowo w toku przedmiotowego postępowania przedłożyła do Sądu pisma kierowane w zakresie najmu piwnicy i w konsekwencji domagała się od pozwanej zapłaty kolejnej kwoty 9600 zł z tytułu najmu tego pomieszczenia, która nie została w tym postępowaniu na jej rzecz zasądzona.

Mając na względzie powyższe okoliczności trzeba podkreślić, że wydanie orzeczenie niekorzystnego dla strony, nieuwzględniające jej żądania lub zajętego w sprawie stanowiska, nie jest równoznaczne z poniesieniem szkody w rozumieniu art. 424¹ § 1 k.p.c. Nieuzyskanie przez stronę w postępowaniu sądowym oczekiwanej ochrony prawnej nie musi prowadzić do powstania uszczerbku majątkowego. Poniesienie takiego uszczerbku w związku z nieuwzględnieniem

roszczenia strona powinna wykazać, czego skarżąca w żaden sposób nie uczyniła (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 29 czerwca 2016 r., IV CNP 2/16; z 5 grudnia 2016 r., I CNP 15/16). Nadto wymaga podkreślenia, że wywody skarżącej zaprezentowane w skardze sprowadzają w istocie do polemiki z ustaleniami stanu faktycznego sprawy, są wyrazem uogólnionej dezaprobaty skarżącej do przeprowadzonego postępowania dowodowego i ocen prawnych poczynionych przez Sąd drugiej instancji na tej podstawie. Tymczasem podstawą skargi nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 424⁴ zd. drugie k.p.c.). Tymczasem skarga zawiera takie niedopuszczalne zarzuty (zarzuty naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. i art. 227 k.p.c. zmierzające do zakwestionowania dokonanej przez Sąd drugiej instancji oceny dowodów i przyjętej z uwzględnieniem tej oceny podstawy faktycznej rozstrzygnięcia). Wywód dotyczący uprawdopodobnienia wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie zaskarżonego wyroku, opiera się na przyjęciu przez stronę skarżącą założeń faktycznych sprzecznych z ustaloną i wiążącą Sąd Najwyższy podstawą faktyczną rozstrzygnięcia (art. 398¹³ § 2 w zw. z art. 424¹² k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c., odrzucił skargę powódki. Z uwagi na nieusuwalne braki konstrukcyjne skargi bez znaczenia dla tego rozstrzygnięcia pozostawało pismo pełnomocnika powódki z 18 listopada 2024 r. wraz z załączonym do niego pismem z 12 sierpnia 2024 r., które zawierało wnioski dowodowe. W postępowaniu wywołanym skargą o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sąd Najwyższy co do zasady nie prowadzi żadnego postępowania dowodowego (art. 398¹³ § 2 w zw. z art. 424¹² k.p.c.).

O kosztach postępowania Sąd Najwyższy orzekł na podstawie 102 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1, 398²¹ i 424¹² k.p.c. O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu przed Sądem Najwyższym – wywołanych stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w postanowieniu z 17 lipca 2023 r. - orzeczono na wniosek zawarty w skardze na podstawie przepisów § 16 ust. 5 pkt 2 w zw. z § 8 pkt 4 i § 2 i § 4 ust. 1 i 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa

albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2024 r., poz. 763).

(A.G.)

[a!]